

TURUN HALLINTO-OIKEUS

Sairashuoneenkatu 2-4, PL 32, 20101 Turku

Puhelin 029 56 42400

Faksi 029 56 42414

Sähköposti turku.hao@oikeus.fi

LÄHETE

2986/20

19.5.2020

00748/20/4103

Naantalin kaupunginhallitus

PL 43

21101 NAANTALI

8/2/2017

10.03.01

Viite: Valitus,

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hallinto-oikeus pyytää oheisen valituksen johdosta

1) hankkimaan valtuuston lausunnon ja

2) liittämään asiakirjoihin

- värillisen kaavakartan ja kaavamääräykset, joissa on valtuuston hyväksymismerkintä
- kaavaselostuksen lopullisessa muodossaan ja kaikkine liitteineen
- voimassa olevan kaavan määräyksineen
- otteen yleiskaavasta
- otteen maakuntakaavasta
- mahdolliset luonto- ja ympäristövaikutusselvitykset
- kaikki asiassa hankitut lausunnot
- kaikki asiassa tehdyt muistutukset
- muut asian käsittelyssä kertyneet tai siihen liittyvät asiakirjat sekä

3) sisällyttämään lausuntoon luettelon lausunnon liitteenä olevista asiakirjoista, jotta asianosainen saa myöhemmin vastinepyynnön yhteydessä tietoonsa hallinto-oikeudessa olevan oikeudenkäyntiaineiston.

Lisäksi hallinto-oikeus pyytää ilmoittamaan asiasta tarvittaessa lisätietoja antavan henkilön nimen ja yhteystiedot.

Asian valmistelusta hallinto-oikeudessa vastaa Kari Hartzell.

Tämä lähete liitteineen sekä edellä pyydettyt asiakirjat on palautettava viimeistään 20.07.2020.

Marjut Lallukka
Marjut Lallukka
lainkäyttösihteeri
029 56 42429

029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Hallinto-oikeuden tiedote koronavirusepidemian vaikutuksesta asioiden käsittelyyn

Turun hallinto-oikeuden tavoitteena on poikkeusoloissakin toiminnan jatkaminen asiakaspalvelussa ja lainkäytössä niin vähin häiriöin kuin mahdollista. Hallinto-oikeuden on kuitenkin varauduttava siihen, että toimintaedellytykset saattavat jatkossa edelleen heikentyä.

Hallinto-oikeus kehottaa, että asioinnissa käytettäisiin ensisijaisesti sähköistä asiointipalvelua tai sähköpostia turku.hao@oikeus.fi, toissijaisesti postia. Vain välttämättömissä tilanteissa voi tulla asioimaan oikeustaloon.

Asiointipalvelusta löytyy lisätietoa osoitteesta <https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/sahkoinenasiointi.html>.

Turvapostin lähettämiseen löytyy ohje osoitteesta <https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/asiakirjojentoimittaminen.html>.

Hallinto-oikeuden kirjaamosta, mieluiten sähköpostilla turku.hao@oikeus.fi tai vaihtoehtoisesti puhelimitse 029 564 2410, on mahdollista pyytää hallinto-oikeuden asettamien määräaikojen pidennystä.

Työtilanteen vuoksi sekä ydintoimintojen turvaamiseksi hallinto-oikeus joutuu priorisoimaan työtehtäviä. Asioiden käsittelyajat tulevat ilmoitetuista keskimääräisistä käsittelyajoista pidentymään.

Jakelu Välitoimiin liitettäväksi

TURUN HALLINTO-OIKEUS

Sairashuoneenkatu 2-4
PL 32, 20101 Turku
Puhelin 029 56 42400
Faksi 029 56 42414
Sähköposti turku.hao@oikeus.fi

DIAARILEHTI

22.04.2020

Dnro: 00748/20
1. osasto
Saapunut: 22.4.2020

Vireille: 22.4.2020
Kokonaiskäsittelyn
alkamispäivä: 22.4.2020
K: Hartzell Kari
E: Hartzell Kari

Huomautukset

Kiireellinen

Asia 4103 Asemakaava
Valitus

Kunta Naantali

Asian kuvaus

Ruonan yhdystien asemakaava

Muutoksenhaun alainen päätös

Naantalin kaupunginvaltuusto
16.03.2020 nro:18

Muutoksenhakija

[REDACTED]

00748/20/4103

TURUN HALLINTO-OIKEUDELLE

Jätti Turun hallinto-oikeuteen

22/4 2020

Asia

Valitus kaavoitusta koskevassa asiassa

Valittajat

**Valittajien asiamies
ja prosessiosoite**

Päätös, josta valitetaan

Naantalin kaupunginvaltuuston päätös 16.03.2020, 18 §
koskeva Ruonan yhdystien asemakaavamuutosta.

Päätöksen tiedoksianto, valitusaika ja valitusoikeus

Kaupunginvaltuuston päätös on annettu tiedoksi 24.03.2020, joten
valitusaika päättyy 22.04.2020.

Valittaja katsoo, että kaupungin toiminnasta aiheutuvat ympäristö- ja
liikennevaikutukset ilmenevät valittajan toiminta-alueella ja näin ollen
valittajalla on valitusoikeus asiassa.

Valittajan kontaktiyhteisö on alueella toimiva vapaamuotoinen asukas-
toimikunta Pro Tallipuisto. Toimikunnan laatimaan valitukseen perus-
teluineen yhtyy useita asunto-osakeyhtiötä ja omakotikiinteistöjä
asukkaineen koko Naantalin alueella.

Toimikunta teki 17.06.2019 Tallipuiston rakentamista vastustavan
kuntalaisaloitteen, johon osallistui kahdessa kuukaudessa 550
henkilöä, joista 456 kunnan asukasta.

Muutosvaatimus

Valittaja pyytää kunnioittavasti, että Turun hallinto-oikeus kumoaa
päätöksen, jolla Naantalin kaupunginvaltuusto on 16.03.2020
hyväksynyt Ruonan yhdystien asemakaavamuutoksen (Diaarinumero
827/10.03.01/2017).

4

Asian käsittely kaupunginhallituksessa ja valtuustossa

On huomattava, että päättävillä elimillä ei ole ollut yhtenäistä näkemystä asiasta. Sekä teknisessä lautakunnassa että kaupunginhallituksessa Tallipuisto-äänestykset ovat päättyneet tasatulokseen, jolloin puheenjohtajan ääni on ratkaissut kaavan eteenpäin menon.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 16.09.2019 § 65 päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaavaa ei aseteta julkisesti nähtäville, äänin 5-4.

Kaupunginjohtaja otti otto-oikeudella asian kaupunginhallituksen listalle 30.09.2019 § 296, jossa kaava päätettiin asettaa nähtäville äänin 6-5.

Kaupunginhallitus 13.01.2020 § 2 hylkäsi useiden muistuttajien painavien perustelujen takia tehdyn esityksen kaavamuutoksen hylkäämisestä äänin 6-5.

Kaupunginhallitus 27.01.2020 § 31 päätti jatkaa kaavoitusasiaa äänin 7-4.

Kaupunginjohtaja 02.03.2020 § 65 kaupunginhallituksen kokouksessa pyysi kaavaa pöydälle Naantalin luonnonsuojeluyhdistys ry:n muistutuksen käsittelyssä tapahtuneen muotovirheen takia, liittyen alueen luontoarvoista, mahdollisesta rautakautisesta asutuksesta ja alueen maisema-arvoista tehtyihin selvityksiin.

Kaupunginhallitus 09.03.2020 § 76 päätti viedä kaavan esitetyssä muodossa kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi äänin 6-5.

Kaupunginvaltuusto 16.03.2020 päätti hyväksyä kaupunginhallituksen esittämän asemakaavan äänin 23-20.

1. Perustelut

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (Perustuslaki 731/1999 20 §) julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Valittaja katsoo, että asemakaavamuutosta ei olisi tullut hyväksyä koska MRL 54 §:n mukaan "asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle.

Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisarvoja saa hävittää. Kaavoitettavalle alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita".

1.1 Ympäristö- ja luonnonympäristöä ei ole vaalittu

Kaavoitetun alueen luonnon ja virkistyskäytön tärkeydestä on 550 henkilöä kuntalaisaloitteessa ilmaissut mielipiteensä kaupungille siitä, että ympäristö- ja luonnonympäristöä ei ole vaalittu ympäristönsuojelulain (YSL 49 §) edellyttämällä tavalla.

Näin ollen lain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, koska toiminnasta aiheutuu merkittävää ympäristön ja yleisen viihtyisyyden vähenemistä, ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä sekä muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta (YSL 49 §).

Tallipuiston taajamametsään ollaan kaavoittamassa kauppapaikkaa. Kun tiedetään, että kaupunkimetsillä on virkistys- ja maisemallisten arvojen ohella myös huomattavia positiivisia terveysvaikutuksia, kaava on herättänyt naantalilaisissa laajaa vastustusta. Ollaan absurdissa tilanteessa, jossa jatkossa on lähdettävä autolla hakemaan sitä luontoa, joka ennen oli lähellä.

1.2 Tallipuistolle on parempi vaihtoehto

Armonlaaksontien (Naantalin pikatien) varteen on mahdollista rakentaa liikerakennus kaupalle jo osayleiskaavaan merkitylle joutomaalle.

Mitään perusteita ei ole esitetty, joiden mukaan Tallipuisto valittiin näistä kahdesta vaihtoehdosta asemakaavoituksen kohteeksi.

Vaihtoehto palvelisi olennaisesti paremmin myös merimaskulaista ja rymättyläläistä ohikulkuliikennettä.

1.3 E18 Turun kehätien (kt 40) parantaminen – huomioiminen kauppapaikkasuunnittelussa

Tallipuiston asemakaavaehdotusta valmisteltaessa ei ole otettu huomioon E18 Ruonan yhdystien liittymän tarjoamia kaupallisia mahdollisuuksia.

Myös Naantalin kaupungin johtavat poliitikot ovat ottaneet kantaa

yleisesti kaavoitukseen ja yhtyvät esitykseen, jossa "Naantali-Turku - tien ympäristön kaavan ratkaisun seurauksena voitaisiin kauppapaikalle löytää sopivampi paikka lähempänä pääväylää. Näin säästettäisiin metsäpuistikko, joka on varta vasten jätetty palvelemaan lähivirkistys-alueena" (Mikko Rönholm RS 19.01.2018 ja TS 21.01.2018).

Turun kehätie (kantatie 40) on osa Suomen tärkeintä päätieyhteyttä. Se kuuluu Euroopan laajuiseen Skandinavia-Välimeri -ydinverkko käytävään ja TEN-T -ydinverkkoon.

E18 tien parantaminen ja kehittäminen aloitettiin jo 2000-luvun alussa. Turun kehätien yleissuunnitelma on valmistunut marraskuussa 2017.

Liikenne- ja viestintävirasto on 28.02.2020 hyväksynyt päätöksellään TRAFICOM/382072/05.03.160.00/2019 liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisen yleissuunnitelman "E18 Turun kehätien (kt 40) parantaminen välillä Naantali - Raisio; Naantali, Raisio ja Turku".

Raision kaupunki on laatinut asemakaavat Kaanaan ja Raision kaaren väliselle alueelle.

Naantalin suunnitelmaosuudella nykyinen kt 40 on yksiajoratainen tie, jonka liikennemäärä (KVL) vaihtelee 9 000-18 000 ajoneuvon välillä vuorokaudessa. Miksi tuoda osa tästä liikenteestä kaupungin katuverkostoon ja Tallipuistoon?

Kaupunginhallitus on Tallipuiston kaavan hyväksymisen jälkeen lausunnossaan todennut, että tarvittavat asemakaavamuutokset voidaan laatia tiesuunnitelman edellyttämässä aikataulussa. Naantalin kaupunki on pitänyt antamassaan lausunnossa välttämättömänä hankkeen toteuttamisen kiirehtimistä mm. Naantalin satamaa käyttävien alusten kuljetuskapasiteetin kasvamiseen perustuen. Naantalin kaupunki on talousarviossaan varautunut suunnittelun alkamiseen vuoden 2020 aikana.

Erikoista on myös, että 16.03.2020, samana päivänä, jolloin kaupunginvaltuusto käsitteli Tallipuiston asemakaavaa, julkistettiin E18-suunnitelman Naantali-Raisio osuus, mutta se jätettiin vaille huomiota saman päivän valtuuston kokouksessa.

Valtuutetut eivät ehtineet siihen tutustua. Ryhmäpuheenvuorossa valtuutettu Sirpa Hagsberg (sd) ehdotti (kannatettiin) asian palauttamista valmisteluun. Kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 23 - 20.

Kaupungin johdolla olisi ollut velvollisuus laittaa Tallipuiston asemakaava pöydälle E18-selvitysten ajaksi, jotta suunnittelijoilla ja päättäjillä olisi ollut riittävästi aikaa tutustua tarvittaviin tietoihin.

Kaavoitusohjelma 2020 - 2023 sisältää ko. asian (Kaupunginhallitus 767/10.03/2019). Vuonna 2020 uusina hankkeina kaavoitusohjelmaan ja -katsaukseen esitetään otettavaksi Turun Kehätien eritasoliittymät ja niiden ympäristö (strategisesti merkittävä kaava).

Asemakaavasta päätettäessä ei ole otettu huomioon suunnitteilla olevan E18-tien liittymän merkittäviä toiminnallisia, taloudellisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia. Valtuuston nyt hyväksymässä kaavassa

tuodaan liikerakentaminen ja siitä seuraavat liikennejärjestelyt asuinalueen keskelle vilkkaan E18-liittymän sijaan.

ELY-keskus katsookin lausunnossaan, että kaavatyöhön liittyen olisi hyvä selvittää tarkemmin, minkälaisia liikenteellisiä ongelmia mahdollisesti aiheutuu maantieverkkoon, erityisesti läheisen kantatien tasoliittymässä, mikäli kaavan mahdollistamat kaupan laajennukset otetaan käyttöön ennen kuin suunniteltu Ruonan eritasoliittymä on valmistunut.

Asemakaavan luonnosvaiheen jälkeen on laadittu 19.02.2018 päivätty liikenteen ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma KON-INS OY:n toimesta. Ruonan yhdystien varren kehittämiseen vaikuttavat myös E 18 tulevat ratkaisut.

Ratkaisevan tärkeän suunnitelman käsittelemättä jättäminen

Valittaja kysyykin, onko kaupunginhallitus ylittänyt toimivaltansa tai ei ollut informoinut päättäjiä riittävällä tiedolla asemakaavasta päätettäessä, koska yleiskaavatason suunnittelun (E18) pitäisi kulkea edellä ja vasta sen jälkeen on asemakaavatason aika. Leimallista Tallipuiston kaavoitushankkeelle on ollut kiireen korostaminen – on vedottu siihen, että eritasoliittymä valmistuu vasta 2026-2028. Ei voi olla mitään perusteita sille, että eritasoliittymän pitäisi toteutua ennen kuin kauppapaikan asemakaavoitus voidaan tehdä. Riittäisi, että liittymän suunnittelu valmistuisi.

1.4

Huoltopihan muuttunut sijainti

Tavarakuljetusten ja huollon tarvitsemat tilat sekä henkilökunnan pysäköintialue oli alkuperäisen asemakaavaluonnoksen (päivätty 20.10.2017) mukaan tarkoitus sijoittaa liikerakennuksen jatkoksi kaakon suunnassa.

Alkuperäinen kaavaluonnos oli TekLan pöytäkirjan liitteenä 01.11.2017, § 90 ja siis asian käsittelyn tausta-aineistona. Uuteen kaavakarttaan (30.1.2019) muutos on valittajan käsityksen mukaan tehty kaavoittajan toimesta, ilman lautakuntakäsittelyä. Muutos tuli siis julki vasta helmikuussa 2019.

Uudessa ratkaisussa (ks. myös Kh:n pöytäkirja 13.01.2020, § 3) huolto-ajo ja henkilöstön pysäköinti on sijoitettu korttelialueen eteläisimpään osaan, johon sijoittuu myös uusi liittymä Ruonan yhdystielle. Liittymän likimääräinen sijainti on osoitettu nuolimerkinnällä.

TekLa 06.02.2019: "Uuden liikekorttelin rajausta Tallipuiston suuntaan on tarkistettu siten, että Ruonan yhdystien varrella aluetta on hieman laajennettu ja toisaalta mäen korkeammalla kohdalla vastaavasti supistettu."

Valittajan mielestä tästä muutoksesta aiheutuu merkittävä maisemahaitta, kun Yhdystien suuntaisesta metsäisestä rinteestä (metsikön julkisivu Yhdystieltä nähtynä) lohkaistava osa pitenee 1/3:lla ja korvataan suojamuurilla tai vastaavalla rakenteella (TekLa 06.02.2019).

Tähän huoltopihan Yhdystien suuntaiseen laajennukseen puututtiin jo kaavaehdotusvaiheessa. Kaavoittajan vastineessa tähän asiakohtaan

ei saatu yksilöityä selvitystä. Siinä todetaan vain hyvin ylimalkaisesti, että "asemakaavoitusta ohjaavan Manner-Naantalin osayleiskaavan ratkaisusta saatiin Tallipuiston liikerakentamisen osalta palautetta, jonka takia ei kuitenkaan ollut maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvia syitä kauppapaikkavarauksen poistamiseen. Asemakaava laaditaan vaiheittain. Tämä tarkoittaa, ettei luonnosvaiheessa / valmistelu- vaiheessa ole välttämättä kattavaa mitoitusta vielä käytössä.

Ehdotusvaiheessa suunnitelma tarkentuu ja mahdollisesti tehdään vielä tarvittavia selvityksiä, kuten tässäkin työssä tehtiin."

Valittajan mielestä muutos ei kuitenkaan ole vain maisemallinen. Kaavaluonnokseen lisätty huoltoliittymä huoltoparkkialueelta erittäin vilkkaasti liikennöidylle Ruonan yhdystielle tuo suunnitelmaan aivan uuden, oleellisesti liikenneturvallisuuteen vaikuttavan elementin lisätessään liittymien määrää. T-liittymäratkaisun vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ei ole selvitetty.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaan kaavaehdotus on asetettava uudelleen nähtäville, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville.

1.5

Suuronnettomuusvarautuminen

Kaavaselostuksen mukaan alue on Neste oy:n konsultointivyöhykkeellä. TUKES:n sivujen mukaan vyöhyke ulottuu 2 km:n päähän Nesteen alueen ulkorajasta.

Jos tuotantolaitosta ympäröivän, nk. konsultointivyöhykkeen sisäpuolelle jäävälle alueelle laaditaan kaava tai sen muutos, jonka toteuttaminen saattaisi merkitä suuronnettomuusriskille altistuvien henkilöiden määrän vähäistä merkittävämpää kasvamista, kaavaa laadittaessa on tarpeen selvittää tuotantolaitoksen toimintaan liittyvät riskit onnettomuusvaaran kannalta (MRL 9 § ja MRA 1§). Nämä vaikutukset on otettava huomioon laadittaessa kaavan osallistumis- ja arviointi-suunnitelmaa (MRL 63 §). Tuloksista tulisi raportoida kaavaselostuksessa ja tarvittaessa antaa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi kaavamääräyksiä.

Alueelle suunnitellun kokonaan uuden kauppapaikan tarkoituksena on houkutella alueelle lisää asiakkaita. Entisen yhden kaupan sijaan paikalle ollaan sijoittamassa kahta kauppaa, kun entiseen Ukko-Pekan kiinteistöön on julkisuudessa esillä olleiden tietojen mukaan tulossa Tokmanni. Samalla voitaneen olettaa, että kyseinen kauppa houkuttelee alueelle ihmisiä myös konsultointivyöhykkeen ulkopuolelta. Näin ollen alueen kehittäminen kauppapaikaksi toisi alueelle merkittävästi nykyistä suuremman asiakas- ja liikennemäärän.

Palopäällikön ja TUKES:n lausunnot on selostuksen mukaan otettu huomioon, mutta riskejä ei ole selvitetty. Niitä voivat olla kaasumaisen aineen vuoto, myrkylliset savukaasut tai joidenkin mahdollisten räjähdysten turvavyöhyke. Poistumistiet alueelta muualle kuin E18-tien suuntaan ovat rajalliset vetokyvyltään. E18 suuntaan lähdettäessä mentäisiin kohti vaarallisen aineen vyöhykettä.

Näin ollen kaavaa laadittaessa ei ole riittävästi huomioitu suuronnettomuuksiin varautumista. Onnettomuusvaaran huomioon ottamista kaavoituksessa ja rakentamisessa on käsitelty Ympäristöministeriön kirjeessä 26.9.2001 uusittuine laitosluetteloineen

(https://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Onnettomuus_vaaran_huomioon_ottaminen_kaavoituksessa_ja_rakentamisessa).

22.6.2015 päivitettyssä ohjekirjeessä on mainittu vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuuksien torjuntaa koskevan EU:n direktiivin 2012/18/EU voimaansaattamista koskevat lainsäädännölliset edellytykset. Näistä etenkin Maankäyttö- ja rakennuslain § 9 muutos (204/2015), voimaan 1.4.2015) on olennainen arvioitaessa kemikaaliturvallisuuksia maankäytön suunnittelussa.

1.6

Hyvä hallintotapa

Tallipuiston kaavoittamisessa kauppa-alueeksi on menetelty monin osin hyvän hallintotavan vastaisesti.

1.6.1 Kuntalaisvaikuttaminen

Hyvään hallintotapaan kuuluu läpinäkyvyys, avoimuus ja totuus kaupungin päätöksentekoprosessissa ja kokousmenettelyssä noudatettavista periaatteista. Johtaminen perustuu myönteiseen, ihmiseen luottavaan ihmiskäsitykseen. Toimielimemme ja yhteisömme ovat tunnettuja arvostavasta vuorovaikutuksesta, osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla ja vastuullisella johtamisella ylläpidämme edellytyksiä.

Lisäksi Naantalin kaupunginhallitus on kannustanut kansalaisia osallistumaan kaavoitusprosesseihin, kansalaisvaikuttamiseen ja demokratian uusiin muotoihin.

Kaavamuutoksen osalta puhutaan vaikutusalueeltaan tuhannen asukkaan alueesta. Kaavan valmistelussa kuntalaisten kuulemisesta ei laadittu päättäjille ja osallistujille lupauksen mukaista muistiotä (kaupunginarkkitehti Osku Uurasmaan lupaus Karvetin monitoimitalolla päiväys pidetyssä kuulemisessa). Kaavaehdotuksesta esitettiin 67 yksityishenkilön ja asunto-osakeyhtiöiden muistutusta, joissa oli yhteensä 103 muistuttajan nimeä. Kaavamuutoksesta jätettiin kaksi kuntalaisaloitetta.

Edellä mainittuun 17.06.2019 aloitettuun ja elokuun puolivälissä kuntaan jätettyyn kuntalaisaloitteeseen osallistui 456 kunnan asukasta ja 94 muualla asuvaa osallistujaa. Lisäksi Tallipuiston alueen kaavoittamista kauppapaikaksi vastustettiin laajasti jo Manner- Naantalin osayleiskaavavaiheessa. Tälläkään vastustuksella ei kuitenkaan ole ollut prosessissa painoarvoa.

Hyvää hallintotapaa ei ole kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien osalta noudatettu. Puistoalue on kaikesta huolimatta kaavoitettu kauppapaikaksi ja näin jätetty huomiotta kuntalaisten useissa yhteyksissä selkeästi, voimakkaasti ja lukumäärältään merkittävästi ilmaistu toive säilyttää alue kuntalaisten ja koulujen virkistysalueena sekä maisemallisesti tärkeänä kaupunkiluontokohteena.

Yhteensä 550 allekirjoitusta keränneessä kuntalaisaloitteessa vaadittiin osayleiskaavan muuttamista Tallipuiston osalta ja alueen merkitsemistä puistoalueeksi. Aloitteen perusteluina olivat Naantalin kaupunkistrategia 2022:ssa, suunnitelmassa kaupungin koulu- ja päiväkotiverkon kehittämiseksi sekä Naantalin kaupungin ympäristöohjelman luonnoksessa

4

esitetyt seikat.

Kuntalain mukaan yli 2% kunnan asukkaista kerännyt aloite tulee käsitellä asian käsittelystä vastaavassa toimielimessä. Kaupunginhallitus teki kuitenkin 13.01.2020 jo ennen kuntalaisaloitteen käsittelyä päätöksen, että se esittää kaupunginvaltuustolle kaupparakentamisen Tallipuistoon sallivan, 02.01.2020 päivätyn, Ruonan yhdyntien asemakaavan muutoksen hyväksymistä.

Kaupunginhallitus on ylittänyt toimivaltansa tai vähintään menetellyt hyvän hallintotavan vastaisesti. Kuntalaisaloite olisi pitänyt käsitellä ensin, koska aloite koski nimenomaan Ruonan yhdyntien asemakaavamuutoksen kohteena ollutta aluetta.

Kaupunginhallitus käsitteli kuntalaisaloitetta vasta 20.01.2020 päätettyään jo edellisessä kokouksessa viedä kaupparakentamisen sallivan asemakaavamuutosehdotuksen kaupunginvaltuustoon.

Toisiinsa kiinteästi liittyvien asioiden käsittely tapahtui väärässä järjestyksessä, koska kaupunginhallitus päätti vasta 20.01.2020 kokouksessaan kaupunginjohtajan esityksestä olla käynnistämättä kuntalaisaloitteen tarkoittamaa osayleiskaavamuutosta ja totesi kuntalaisaloitteen loppuun käsitellyksi.

Olisi ollut hyvän hallintotavan mukaista käsitellä samaa aluetta koskeva, jo elokuussa jätetty, kuntalaisaloite ennen kuin päätettiin asemakaavamuutoksen eteenpäin viemisestä. Asiat käsiteltiin väärässä järjestyksessä. Järjestys olisi hyvän ja läpinäkyvän hallinnon takia pitänyt olla päinvastainen, jotta asukkaiden palaute olisi tullut tosiasiallisesti kokonaisuudessaan huomioon otetuksi.

Lisäksi, Tallipuiston aluetta koskeva kuntalaisaloite oli ensimmäinen Naantalissa jätetty kuntalaisaloite, joka on saanut taakseen niin suuren määrän kuntalaisia, että kunnan on tuotava se asiassa vastuullisen toimielimen käsittelyyn. Kuntaliiton (03.10.2018) mukaan ”kun kuntalaisaloitteen tekee vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, on se käsiteltävä valtuustossa kuuden kuukauden kuluessa” (LÄHDE: <https://www.kuntaliitto.fi/demokratia-ja-osallisuus/kuntalaisaloite>). Asian suuri merkitys ja poikkeuksellisen suuri kuntalaisaktiivisuus huomioiden olisi täten ollut hyvän hallintotavan mukaista tuoda kuntalaisaloite kunnassa ylintä päätösvaltaa käyttävän kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Näin ei tämän aloitteen kohdalla tapahtunut.

1.6.2. Luontoarvot

Naantalın kaupunginhallitus on ylittänyt valtuutensa Ruonan yhdyntien asemakaava-asiassa myös alueen luontoarvojen osalta.

MRL Luku 1 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää mm. luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä.

Kaupunki teetti konsulttityönä kaavoitushankkeen kaupallisia edellytyksiä arvioineen kauppapaikkaselvityksen, mutta ei monimuotoisuus- ja virkistysarvoselvitystä. Kaupungin vastineet siitä, että jäljelle jäisi riittävästi korvaavia alueita eivät pidä paikkaansa. Mikä tahansa

viheralue ei korvaa metsää, jotka ovat kaupunkiympäristössä harvinainen niukkuushyödyke.

Lisäksi Manner-Naantalin keskusta-alueen vähäiset metsiköt ovat useilta muiltakin osin suunnittelun alla, tai sitten kyse on jyrkistä kukkuloista, joille ei esimerkiksi vanhuksilla ole tosiasiallista pääsyä. Lisäksi mikään kaupunkimetsiköistä ei ole yhtä monimuotoinen kuin Tallipuisto. Kaavan toteutuminen heikentäisi merkittävästi alueen maisemakuvaa, monimuotoisuusarvoja sekä metsän arvoa virkistys- ja opetuskäytössä. Vaikka näistä ei ole tehty varsinaista selvitystä, kaupungin oma ympäristöohjelmatyö ja kuntalaisaloite antavat osiittain siitä, mikä selvityksen tulos olisi saattanut olla. Kunnan velvollisuus on huolehtia myös luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja kuntalaisille viihtyisän ympäristön ylläpitämisestä.

Kaavaprosessissa kaupungin virkamiehet ovat vedonneet Envibio oy:n laatimaan selvitykseen "Luontoselvityksiä Naantalin kaupunkikeskustassa vuonna 2017. Tallipuiston osalta Luontoselvitys on puutteellinen. Kasvillisuus selvitys on tehty yhden päivän aikana (4.8.) eikä sen menetelmiä tarkemmin kuvata. Vaikka kohteella on liikuttu myös muina aikoina, varsinaista kasvillisuusinventointia ei ole tuolloin tehty, ja kevät- ja keskikesän lajeja on voinut jäädä huomioimatta. Niitty- ja ketolajiston lisäinventointi olisi tarpeen. Keltamatar (*Galium verum*) on luokiteltu Suomessa vaarantuneeksi lajiksi. Keltamataran esiintyminen olisi varmennettava; ei riitä että todetaan löydetyn lajin ehkä olevan paimen- ja keltamataran risteymää jokaisessa sen kasvupaikassa. Luontoselvityksessä ei mainita lainkaan hyönteisiä eikä matelijoita. Myös sammalet, jäkälät, sienet ja käävät puuttuvat selvityksestä kokonaan.

Samalla tämän, lähtökohdiltaan puutteellisen, selvityksen johtopäätöksissä Tallipuiston osalta todetaan: "Ruonantien varren alueen pääosan muodostavan metsäisen mäen etelä-, länsi- ja pohjoisreunoilla on säilynyt melko monilajinen joukko keto- ja niittykasveja, ja myös puustorakenteessa on yhä havaittavissa hakamaisia piirteitä. Ainakin ketoneilikan, särmäputken ja häränsilmän kasvupaikat välittömene lähiympäristöineen olisi hyvä jättää rakentamatta. Kaiken kaikkiaan kuviot 2, 3 ja 4 soveltuvat luontoarvojensa puolesta selvästi heikommin rakentamiseen kuin selvitysalueen muut osat. Metsänreuna on myös maisemallisesti viehättävä."

Lisäksi Manner-Naantalin osayleiskaavan maisemaselvityksessä (10.02.2015) Tallipuiston on todettu olevan maisemallisesti merkittävä kalliomäki. Yleiskaavan maisemasuunnitelmassa osalla Tallipuistoa, sen korkeimmalla kohdalla on merkintä: Ei suositella rakentamista maisema- ja virkistyskäytön kannalta.

Naantalin maiseman ominaispiirteitä ovat maisemassa hyvin erottuvat metsäiset kalliomäet, jotka vaikuttavat huomattavasti maisemakuvaan. Ne jäsentävät kaupunkiympäristön maisematilaa ja suojaavat asunto-alueita ympäristön häiriötekijöiltä. Metsäisillä kalliomäillä polkuverkostoineen on arvoa lähivirkistysalueina.

Ruonan yhdystien asemakaavamuutoksen kohteena olevalla Tallipuistolla on maisemallista merkitystä nimenomaan kokonaisuutena.

Kun luontoselvityksen mukaan heikosti rakentamiselle soveltuvasta alueesta otetaan puolet kaupan alueeksi, muuttaa suunniteltu rakentaminen korkeine kallioleikkauksineen alueen luonteen täysin. Irrallisten maisemaelementtien, kuten siirtokivilohkareen, säilyttäminen, kauppa-alueen vierelle jätettävässä metsikön rippeessä ei tue tärkeän lähiluontoalueen säilymistä yhtenäisenä kokonaisuutena.

Kaupunginhallitus vetoaa oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan, muttei huomioi, että jo osayleiskaavaan sisältynyttä kauppapaikan kaavoittamista Tallipuistoon vastustettiin laajasti.

1.6.3 Jääviiskysymykset

Asemakaavan muutosesityksen käsittelyssä kaupunginhallituksen kokouksessa 25.2.2019 Jasper Wilenius (vihr.) jääväsi itsensä intressijäävinä Keskon kaupparyhmässä myymäläpäällikkönä työskentelevänä (lähde: Naantalin kaupungin sidonnaisuusilmoitukset) Naantalin kaavoitusohjelman Tallipuistoa käsittelevän kohdan "2. Ruonan yhdystien asemakaava" käsittelyn ajaksi.

Valittaja kysyykin, millä perusteilla Wilenius tiesi jäävätä itsensä, ellei kaavoitushankkeella ja Kesko-ryhmällä ollut selkeästi määriteltä kytKentää.

Kaupunginjohtaja Jouni Mutanen on eri yhteyksissä todennut, ettei virallista päätöstä kauppapaikan myöntämistä millekään kaupparyhmälle ole olemassa (mm. Turun Sanomat 21.12.19).

Nimellisesti asia voi olla näin, mutta tosiasiaassa hanketta on jo pitkään valmisteltu kauppakettu Keskon aloitteesta ja tiiviissä yhteistyössä sen kanssa. Tämä käy ilmi julki julkisuudessa esillä olleista tiedoista: 27.09.19 Turun Sanomat: "Kesko ja Tokmanni lähestyivät kauppasuunnitelmillaan pari vuotta sitten kaupunkia, joka otti kopin ja alkoi valmistella kaavamutosta. Keskon aluejohtaja Olli Setänen on laskenut noin 3000 neliömetrin kokoisen kaupan maksavan kuutisen miljoonaa."

21.12.19 Turun Sanomat: "Ajatuksena on vahvasti ollut, että rakennamme sellaista kokonaisuutta, jossa Tokmanni tulee Ukko-Pekan vanhoihin tiloihin ja Ukko-Pekka saa uuden liikepaikan, [Naantalin kaupunginjohtaja] Mutanen sanoo."

Jäävätessään itsensä intressijäävinä asian käsittelystä Wileniuksella on ollut tieto tai vähintään oletus kaavan etenemisen hänelle itselleen tuomasta edusta. Tässä yhteydessä tämän on tulkittava tarkoittavan kauppapaikan kaavoittamista nimenomaan Keskolle ja päätöksen hyödyttävän Wileniusta jollain lailla nimenomaan Keskon työntekijänä.

Jos taas päätöstä kauppapaikan antamisesta Keskolle ei ole, Wilenius jääväsi itsensä väärin perustein, eikä toisaalta huolehtinut varahenkilön osallistumisesta asian käsittelyyn. Wileniuksen olisi pitänyt ilmoittaa esteellisyydestään hyvissä ajoin varahenkilölleen. Wileniuksen itsensä jääväämisellä kuitenkin ilmoittamatta tästä varahenkilölle saattoi olla ratkaiseva merkitys kaavaprosessin etenemiselle. Kaupunginhallituksen 25.2.19 äänestystuloksen ollessa 5-5 Wileniuksen jäävättyä itsensä, puheenjohtajan ääni ratkaisi Tallipuiston kauppa-kaavan sisältävän kaavoitusohjelman hyväksymisen.

Kaupunginvaltuustossa 11.11.2019 äänestettiin mm. Ruonan yhdyntien parantamista koskevasta määrärahalisäyksestä. Lisäys sisältyy Toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2020 – 2023 ja talousarvioon vuodelle 2020 (Kaupunginhallitus 29.10.2019, Kaupunginvaltuusto 11.11.2019, 9.12.2019) koskien kiertoliittymän rakentamista Ripikadun ja Ruonan yhdyntien liittymään, toteutusaika: 2019-2021. Kyseisen liittymän on tarkoitus palvella nimenomaan Tallipuistoon rakennettavaa uutta kauppapaikkaa ja se sisältyy kauppapaikan rakentamisen mahdollistavaan asemakaavan muutosesitykseen.

Suoritetussa äänestyksessä Keskon kaupparyhmässä myymäläpäällikkönä työskentelevä Jasper Wilenius (vihr.) äänesti Ruonan yhdyntien parantamista koskevan määrärahalisäyksen puolesta. Äänestyksessä Wileniuksen olisi pitänyt ilmoittaa esteellisyydestään, kuten kaupunginhallituksen käsitellessä Tallipuiston kaavaa 25.02.2019.

Kyseisen liittymän on tarkoitus palvella nimenomaan Tallipuistoon rakennettavaa uutta kauppapaikkaa ja se sisältyy kauppapaikan rakentamisen mahdollistavaan asemakaavan muutosesitykseen. Jos kyseessä siis on Keskolle suunniteltu kauppapaikka, olisi Wileniuksen palvelussuhde- ja intressijäävinä pitänyt jäädä itsensä tämänkin, rakennushankkeeseen kiinteästi liittyvän, asian käsittelystä.

Kiertoliittymä on osa kauppa-alueen kaavoitusprosessia. Kiertoliittymää ei voi tarkastella irrallaan muusta kauppapaikan kaavoitusta koskevasta päätöksenteosta. Jos Wilenius Keskon myymäläpäällikkönä katsoo olevansa intressijäävi eli saavansa henkilökohtaista etua kauppapaikkaa koskevissa kaavoitusasioissa, tulisi hänen jäädä itsensä kaikesta kyseistä kauppapaikkaa suoraan tai välillisesti koskevasta päätöksenteosta.

Ristiriitaisen tiedon antaminen Keskon suhteesta kauppapaikkahankkeeseen ja etenkin kaupunginhallituksen jäsenen valikoiva jääviyskäyttäytyminen on hyvän hallintotavan vastaista.

Naantalissa, huhtikuun 20. päivänä 2020

